

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

17.08.2026

м. Київ

№ 1430

**Про внесення змін до
типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів
загальної середньої освіти**

Відповідно до частини другої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), ураховуючи постанову Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2026 року № 1000 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо державних стандартів закладів загальної середньої освіти»,

НАКАЗУЮ:

1. Внести зміни до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року № 235, затвердивши її в новій редакції, що додається.

2. Органам управління у сфері освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій довести цей наказ до відома керівників закладів загальної середньої освіти.

3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2024 року № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко Інна) зробити в установленому порядку відмітку у справах архіву.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Софієнко Анастасію.

Міністр

Андрій БУТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти

і науки України

19.02.2021 № 235

**(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України**

17.08.2026 № 1430)

**Типова освітня програма
для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти**

1. Загальні положення

Згідно із Законом України «Про повну загальну середню освіту» типова освітня програма — це документ, що містить комплекс освітніх компонентів, які забезпечують досягнення учнями й ученицями результатів навчання, визначених державним стандартом (стандартом спеціалізованої освіти) для відповідного рівня повної загальної середньої освіти.

Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі — Типова освітня програма) застосовується для класів закладів загальної середньої освіти:

- з навчанням українською мовою;
- з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою;
- з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини;
- з вечірньою, заочною формами здобуття освіти.

Типова освітня програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі — Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, зі змінами.

У цій Типовій освітній програмі терміни вжито в значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», інших нормативно-правових актах.

Типова освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення закладами загальної середньої освіти та використання ними в освітній діяльності освітніх програм на кожному циклі (адаптаційний цикл та цикл базового предметного навчання) базової середньої освіти.

Типова освітня програма визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

Типова освітня програма містить:
 варіанти типових навчальних планів;
 перелік модельних навчальних програм;
 рекомендовані форми організації освітнього процесу;
 опис інструментарію оцінювання.

У Типовій освітній програмі враховані гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової та кадрової автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Державного стандарту метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнівства, формування компетентностей, необхідних для їхньої соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Для реалізації мети базової середньої освіти, а також належної організації освітнього процесу кожен заклад освіти розробляє та використовує в освітній діяльності освітню програму. Вона може бути розроблена окремо для кожного рівня (циклу) повної загальної середньої освіти або ж бути наскрізною, розробленою для декількох рівнів освіти. Відповідне рішення ухвалює педагогічна рада закладу освіти.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти, розроблена на основі Типової освітньої програми, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», має:

відповідати структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;

визначати (в обсязі не меншому, ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;

містити навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів Типової освітньої програми;

містити перелік модельних навчальних програм, які використовує заклад освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;

містити опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітні програми закладів загальної середньої освіти, згідно з частиною четвертою статті 7 Закону України «Про освіту», частиною дев'ятою статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту», можуть передбачати викладання одного чи декількох навчальних предметів, інтегрованих курсів поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу. При цьому в освітньому процесі можуть бути використані методи та прийоми двомовної та багатомовної освіти.

Освітня програма закладу освіти може містити інші складники, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності закладу освіти.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту).

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочати учні й учениці, які внаслідок повномасштабного вторгнення на територію України перебували за кордоном та/або на тимчасово окупованій території України, та на момент зарахування (переведення) до 5-9 класів закладу освіти не мають документа(ів), що підтверджує завершення здобуття освіти на попередньому рівні (у попередньому класі), після проходження ними процедури визнання результатів навчання, визначеної Порядком визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або неформальної освіти у суб'єктів освітньої діяльності, розміщених за кордоном, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2025 року № 734, та/або Порядком визнання на рівнях повної загальної середньої освіти результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23 лютого 2026 року № 338, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 квітня 2026 року за № 496/45890. З метою забезпечення доступу до освіти та її неперервності, оцінювання і визнання результатів навчання таких учнів та учениць пропонується здійснювати відповідно до Методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджених наказом Міністерства освіти і

науки України 15 травня 2023 року № 563 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 20 серпня 2025 року № 1162).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів й учениць 5–6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) та 7–9 класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти сформовано для:

закладів з навчанням українською мовою (додаток 1);

класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини (додаток 2).

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Мінімальну й максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями й роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

4. Типові навчальні плани

Типові навчальні плани базової середньої освіти розроблено для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти:

з навчанням українською мовою (додаток 3);

з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини (додаток 4);

з вечірньою, заочною формами здобуття освіти (додаток 5).

Типові навчальні плани містять:

перелік навчальних предметів / інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;

розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами / інтегрованими курсами;

години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, на курси за вибором, проектну діяльність,

проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат.

Навчальне навантаження в типових навчальних планах орієнтоване на визначений базовим навчальним планом Державного стандарту діапазон мінімальної та максимальної кількості годин у межах кожної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Кількість годин на вивчення окремих навчальних предметів та інтегрованих курсів у типовому навчальному плані орієнтована на мінімальну кількість навчальних годин, визначену базовим навчальним планом базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

У типовому навчальному плані визначено години навчального навантаження для перерозподілу, які можна:

перерозподіляти між різними освітніми галузями, збільшуючи години на вивчення навчальних предметів / інтегрованих курсів, ураховуючи особливості організації освітнього процесу та потреби здобувачів освіти;

використовувати для вибіркового освітніх компонентів (курсів за вибором (факультативних курсів), міжгалузевих інтегрованих курсів), проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат.

Заклад освіти розробляє навчальний план як частину освітньої програми закладу освіти на основі одного з варіантів типових навчальних планів цієї типової освітньої програми.

Заклад освіти визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також навчальні предмети / інтегровані (зокрема міжгалузеві) курси вибіркового освітнього компонента з урахуванням освітніх потреб учнівства, що відображається в навчальному плані освітньої програми закладу освіти.

Заклад освіти може додавати до навчального плану вибіркові освітні компоненти, що не вказані в Типовій освітній програмі. Для цих освітніх компонентів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» / «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку, або на основі модельних розробляє навчальні програми, які затверджує педагогічна рада закладу освіти.

Керуючись пунктом 26 Державного стандарту, заклад освіти визначає:

кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі в межах кількості годин, визначених Типовою освітньою програмою для відповідної освітньої галузі (додатки 1, 2);

кількість навчальних годин на вивчення окремих освітніх компонентів галузі (навчальних предметів / інтегрованих курсів) в межах навчальних годин, визначених освітньою програмою закладу для відповідної освітньої галузі;

кількість навчальних годин на вивчення вибірових освітніх компонентів (міжгалузових інтегрованих курсів, курсів за вибором), проєктну діяльність, індивідуальні консультації і групові заняття, зокрема з подолання освітніх втрат у межах годин, призначених для перерозподілу.

Сумарна кількість годин, визначена в навчальному плані освітньої програми закладу освіти на вивчення навчальних предметів / інтегрованих курсів освітньої галузі, не може перевищувати максимальну кількість годин для відповідної освітньої галузі (згідно з додатками 1, 2).

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані освітньої програми закладу освіти не повинна перевищувати загальну річну кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначену базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

Рішення про збільшення кількості годин на вивчення обов'язкових освітніх компонентів або впровадження вибірових освітніх компонентів (міжгалузових інтегрованих курсів, курсів за вибором), проєктної діяльності, індивідуальних консультацій і групових заняття, зокрема з подолання освітніх втрат, за рахунок годин, призначених для перерозподілу, ухвалює педагогічна рада, яка затверджує освітню програму закладу освіти.

5. Модельні навчальні програми

Усі обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом базової середньої освіти в межах певної освітньої галузі, можуть бути реалізовані одним чи кількома навчальними предметами / інтегрованими курсами, для кожного з яких має бути створена модельна навчальна програма.

Модельна навчальна програма (далі – МНП) – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, рекомендовані для використання в освітньому процесі.

Модельні навчальні програми розробляють для всього рівня базової середньої освіти (5-9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-9 класи).

Вибір модельних навчальних програм заклад освіти здійснює з дотриманням єдності підходу в межах циклу освіти: якщо на рівні п'ятого/сьомого класу в певній освітній галузі обрано певний навчальний предмет/інтегрований курс, цей же предмет або інтегрований курс має бути продовжено

і на рівні шостого / восьмого-дев'ятого класу(ів) відповідно. Між циклами освіти заклад може змінювати підхід: якщо в п'ятому-шостому класах в певній освітній галузі було обрано предметне вивчення, то на наступному циклі в сьомому-дев'ятому класах його може бути змінено на інтегрований підхід і навпаки.

В окремих випадках, пов'язаних із відсутністю навчально-методичного забезпечення (зокрема підручника) для певного освітнього компонента, допускається зміна модельної навчальної програми в межах циклу.

Рекомендацією для використання модельної навчальної програми в освітньому процесі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, є надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Вимоги до МНП визначені в додатку 7.

Поданий у додатку 6 перелік МНП є базовим і може бути доповнений іншими МНП, яким буде надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» в установленому порядку.

Заклад освіти під час організації освітнього процесу використовує навчальні програми навчальних предметів / інтегрованих курсів (зокрема міжгалузевих, білінгвальних), які розробляються:

на основі обраної(-их) модельної(-их) навчальної(-их) програми(-м) із урахуванням кількості годин, визначених у навчальному плані закладу освіти на вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу;

безпосередньо на основі Державного стандарту (для курсів за вибором, які реалізують в освітній програмі закладу освіти за рахунок годин для перерозподілу, визначених відповідним типовим навчальним планом).

Навчальні програми, розроблені на основі МНП, мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними МНП. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, розроблені на основі МНП, затверджує педагогічна рада закладу освіти.

Рекомендацією для використання в освітньому процесі закладів освіти навчальної програми, розробленої не на основі відповідної МНП, а безпосередньо на основі Державного стандарту, є надання грифа «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовують у безпечному освітньому середовищі та здійснюють із урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Форми організації освітнього процесу визначає педагогічна рада закладу освіти та відображає їх в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі (закладах) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та/або його чи її батьками (особами, які їх замінюють); його схвалює педагогічна рада закладу освіти, затверджує керівник і підписують батьки (особи, які їх замінюють).

З метою належної організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти формують класи та/або групи, зокрема спеціальні, інклюзивні, з дистанційною, вечірньою, заочною формами здобуття освіти, із навчанням мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою.

Учні, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, можуть здобувати базову середню освіту відповідними мовами національних меншин, за винятком навчальних предметів / інтегрованих курсів, пов'язаних із вивченням української мови, української літератури та історії України, які вивчають державною мовою.

В освітньому процесі мова національних меншин (так само, як і національна символіка кожної національної меншин (спільноти) може використовуватися в закладі освіти, у якому є класи (групи) з навчанням мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, на перервах, під час церемонії першого дзвінка, проведенні гуртків, концертів, флешмобів, інших заходів, зустрічей, засідань тощо, у процесі створення іміджу закладу, зокрема на його вебсайті.

7. Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 червня 2026 року за № 922/46316, а також методичних рекомендацій щодо особливостей оцінювання результатів навчання здобувачів базової середньої освіти, що розробляються та затверджуються Міністерством освіти і науки України.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Оцінювання результатів навчання предметів / інтегрованих курсів вибіркового освітнього компонента здійснюється за рішенням педагогічної ради закладу освіти.

Об'єктом оцінювання є досягнення учнями результатів навчання, визначених Державним стандартом, упорядковані та уточнені на рівні модельної навчальної / навчальної програми як очікувані результати навчання, яких учні мають досягти під час опанування відповідних тем, розділів, модулів або інших структурних одиниць програми. Очікувані результати навчання, передбачені програмою на відповідний період (семестр / навчальний рік), є основою для планування освітнього процесу й оцінювання результатів навчання, зокрема під час визначення семестрової/их та річної оцінок.

Оцінювання результатів навчання ґрунтується на компетентнісному підході, оскільки вимоги до обов'язкових результатів навчання в Державному стандарті визначено на його засадах. Компетентнісний підхід реалізується через оцінювання результатів навчання, у яких виявляється здатність учня застосовувати знання, уміння, способи мислення, ставлення та цінності у відповідній діяльності.

Методи та інструменти оцінювання вчитель обирає самостійно з урахуванням очікуваних результатів навчання, специфіки навчального предмета / інтегрованого курсу та освітніх потреб учнів. Для отримання інформації про досягнення результатів навчання можна використовувати педагогічне спостереження, усні й письмові відповіді, тести, практичні та лабораторні роботи, роботу з текстами, даними й джерелами, розв'язання задач і навчальних проблем, дослідження, проекти, створення й презентація продуктів, комплексні завдання та інші доцільні способи.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів й учениць, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту

здійснюється шляхом державної підсумкової атестації в установленому законодавством порядку.

Заклад освіти може самостійно визначати інструментарій, шкали оцінювання. У разі запровадження власної шкали оцінювання результатів навчання заклад освіти має визначити та оприлюднити правила переведення у 12-бальну шкалу оцінювання.

**Генеральний директор
директорату шкільної освіти**

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 1
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 3)

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень і рік									
		5 клас		6 клас		7 клас		8 клас		9 клас	
		мін	макс	мін	макс	мін	макс	мін	макс	мін	макс
Мовно-літературна	на тиждень	10	13	10	13	9	12	8	12	8	12
	на рік	350	455	350	455	315	420	280	420	280	420
Математична	на тиждень	4	6	4	6	4	6	4	7	4	7
	на рік	140	210	140	210	140	210	140	245	140	245
Природнича	на тиждень	1,5	3	2	5	7	9	8	10	8	11
	на рік	52,5	105	70	175	245	315	280	350	280	385
Соціальна та здоров'язбережувальна	на тиждень	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
	на рік	35	105	35	105	35	105	35	105	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	2	1,5	3	1,5	3	2,5	4,5	3,5	5
	на рік	35	70	52,5	105	52,5	105	87,5	157,5	122,5	175
Технологічна	на тиждень	1	3	1	3	1	2	1	2	1	2
	на рік	35	105	35	105	35	70	35	70	35	70
Інформатична	на тиждень	1	2	1	2	1	2	1,5	3	1,5	3
	на рік	35	70	35	70	35	70	52,5	105	52,5	105

Мистецька	на тиждень	1	3	1	3	1	3	1	2	1	2
	на рік	35	105	35	105	35	105	35	70	35	70
Фізична культура ¹	на тиждень	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5
	на рік	105	175	105	175	105	175	105	175	105	175
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	на тиждень	7,5		9,5		6,5		6		5	
	на рік	262,5		332,5		227,5		210		175	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31		34		35		36		36	
	на рік	1085		1190		1225		1260		1260	
Гранично допустиме навчальне навантаження	на тиждень	28		31		32		33		33	
	на рік	980		1085		1120		1155		1155	

1. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 2
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 3)

Загальний обсяг навчального навантаження для класів
з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи
з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень і рік									
		5 клас		6 клас		7 клас		8 клас		9 клас	
		мін	макс	мін	макс	мін	макс	мін	макс	мін	макс
Мовно-літературна	на тиждень	11	14	11	14	10	14	8	14	8	14
	на рік	385	490	385	490	350	490	280	490	280	490
Математична	на тиждень	4	6	4	6	4	6	4	6	4	6
	на рік	140	210	140	210	140	210	140	210	140	210
Природнича	на тиждень	1,5	3	2	5	7	9	8	10	8	10
	на рік	52,5	105	70	175	245	315	280	350	280	350
Соціальна та здоров'язбережувальна	на тиждень	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
	на рік	35	105	35	105	35	105	35	105	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	2	1,5	3	1,5	3	2,5	4,5	3,5	5
	на рік	35	70	52,5	105	52,5	105	87,5	157,5	122,5	175
Технологічна	на тиждень	1	3	1	2	1	3	1	3	1	3
	на рік	35	105	35	70	35	105	35	105	35	105
Інформатична	на тиждень	1	3	1	3	1	2	1,5	2	1,5	2
	на рік	35	105	35	105	35	70	52,5	70	52,5	70
Мистецька	на тиждень	1	2	1	2	1	3	1	3	1	2
	на рік	35	70	35	70	35	105	35	105	35	70
Фізична культура ¹	на тиждень	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5

	на рік	105	175	105	175	105	175	105	175	105	175
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат	на тиждень	6,5		8,5		5,5		6		5	
	на рік	227,5		297,5		192,5		210		175	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31		34		35		36		36	
	на рік	1085		1190		1225		1260		1260	
Гранично допустиме навчальне навантаження	на тиждень	28		31		32		33		33	
	на рік	980		1085		1120		1155		1155	

І. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 3
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 4)

Типовий навчальний план для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Пояснювальна записка

Кількість навчальних годин для вивчення української мови в навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може бути меншою, ніж у типовому навчальному плані.

Навчальні заняття з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення освітніх компонентів кожної освітньої галузі визначає заклад освіти самостійно в межах заданого діапазону (додаток 1 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – додаток 1)).

Сумарна кількість годин, визначена в навчальному плані освітньої програми закладу на освітню галузь, не може перевищувати максимальну кількість годин, визначену в додатку 1 для цієї галузі.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом базової середньої освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти можуть запроваджуватися як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку, або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

У навчальному плані заклад освіти може поєднувати різні освітні компоненти, зокрема, включати в навчальний план лише окремі навчальні предмети або лише інтегровані курси, або поєднувати навчальні предмети та інтегровані курси.

У мовно-літературній освітній галузі для 5–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований мовно-літературний курс, іноземна мова;

варіант 2 – українська мова, інтегрований курс літератур, іноземна мова;

варіант 3 – українська мова, українська література, зарубіжна література, іноземна мова.

Друга іноземна мова (не менше ніж дві години на тиждень) може бути включена до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибіркового освітнього компонента за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат.

У математичній освітній галузі для 7–9 класів може бути обрано інтегрований курс «Математика» або окремі навчальні предмети – алгебра і геометрія.

У природничій освітній галузі для 6 класу може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (за умови, що модельна навчальна програма цього курсу охоплює географічний складник) або інтегрований курс природничої освітньої галузі і географію (за умови, що модельна навчальна програма інтегрованого курсу природничої освітньої галузі не охоплює географічного складника).

Інтегрований курс природничої освітньої галузі у 5–6 класах вивчається за однією з модельних навчальних програм (наприклад, «Пізнаємо природу», «Довкілля» «Природничі науки» тощо), що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 6 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, далі – додаток 6).

У 7–9 класах може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (7–8 годин на тиждень) або окремі навчальні предмети – біологія, географія, фізика, хімія. Вивчення окремих навчальних предметів може бути доповнене курсом вибіркового освітнього компонента, який сприятиме інтеграції знань і формуванню в учнівства цілісної наукової картини світу, наприклад, інтегрованим курсом «Природничі науки» (2 години на тиждень).

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5–7 класах реалізується через інтегрований курс (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо), який може бути доповнений одним із курсів вибіркового освітнього компонента соціального, емоційного та етичного спрямування за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат за умови, що для цих курсів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти

і науки України», або навчальні програми, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

У 8–9 класах для реалізації мети соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі поєднують такі обов'язкові освітні компоненти: інтегрований курс соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо) і навчальний предмет «Підприємництво і фінансова грамотність».

У громадянській та історичній освітній галузі для 6–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі;

варіант 2 – інтегрований курс історії та курс громадянської освіти;

варіант 3 – історія України, всесвітня історія, громадянська освіта.

Правознавство є обов'язковим освітнім компонентом галузі в 9 класі.

Інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі вивчають за однією з модельних навчальних програм, що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», і яка міститься в Переліку модельних навчальних програм цієї Типової освітньої програми (додаток 6).

Кількість навчальних годин, визначену в навчальному плані закладу освіти на вивчення вибірових освітніх компонентів, не зараховують до максимального показника кількості годин, визначеного на ту чи іншу освітню галузь (додаток 1).

Заклад освіти може планувати вивчення певного навчального предмета або інтегрованого курсу концентровано. Навчальні предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень рекомендовано вивчати протягом одного семестру.

[illegible]

Мовно-літературна	Драматургія і театр	1	1	1	1	1						
Мистецька												
Математична	STEM	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5						
Природнича												
Технологічна	Робототехніка	1	1	1	1	1						
Технологічна												
Інформатична	Безпековий практикум	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5						
Соціальна і здоров'язберезувальна												
Технологічна	Курси соціального, емоційного та етичного спрямування*	0,5	0,5									
Природнича												
Соціальна і здоров'язберезувальна												
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		7,5	9,5	6,5	6	5		7,5	9,5	6,5	6	5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	34	35	36	36		31	34	35	36	36
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33		28	31	32	33	33
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

*Друга іноземна мова, інтегрований курс «Природничі науки» у 7–9 класах, міжгалузеві інтегровані курси, курси соціального, емоційного та етичного спрямування впроваджуються, а також інші курси за вибором впроваджуються за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 4
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 4)

Типовий навчальний план для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти
з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою
чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини

Пояснювальна записка

Кількість навчальних годин для вивчення української мови у навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може бути меншою, ніж у типовому навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення освітніх компонентів кожної освітньої галузі визначає заклад освіти самостійно в межах заданого діапазону (додаток 2 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – додаток 2)).

Сумарна кількість годин, визначена в навчальному плані на освітню галузь, не може перевищувати максимальну кількість годин, визначену в додатку 2 для цієї освітньої галузі.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом базової середньої освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

Розподіл навчального навантаження між мовою корінного народу або національної меншини та іноземною мовою здійснює заклад освіти відповідно до пункту 27 Державного стандарту, що відображається в навчальному плані.

У закладах загальної середньої освіти можуть запроваджуватися як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці інтегровані курси вивчаються за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для

використання в освітньому процесі» в установленому порядку, або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

У навчальному плані заклад освіти може поєднувати різні освітні компоненти, зокрема, включати в навчальний план лише окремі навчальні предмети або лише інтегровані курси, або поєднувати навчальні предмети та інтегровані курси.

У мовно-літературній освітній галузі для 5–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс мови та літератури корінного народу або національної меншини, інтегрований курс української мови та літератури для класів з навчанням мовою корінного народу / національної меншини, іноземна мова;

варіант 2 – мова корінного народу або національної меншини, українська мова для класів з навчанням мовою корінного народу / національної меншини, інтегрований курс літератур (української та зарубіжної / корінного народу або національної меншини та зарубіжної), іноземна мова;

варіант 3 – мова корінного народу або національної меншини, українська мова для класів з навчанням мовою корінного народу / національної меншини, українська література, зарубіжна література, література корінного народу або національної меншини, іноземна мова

чи інші варіанти.

Друга іноземна мова (не менше ніж дві години на тиждень) може бути включена до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибіркового освітнього компонент за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

У математичній освітній галузі для 7–9 класів може бути обрано інтегрований курс «Математика» або окремі навчальні предмети – алгебра і геометрія.

У природничій освітній галузі для 6 класу може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (за умови, що модельна навчальна програма цього курсу охоплює географічний складник) або інтегрований курс природничої освітньої галузі і географію (за умови, що модельна навчальна програма інтегрованого курсу природничої освітньої галузі не охоплює географічного складника).

Інтегрований курс природничої освітньої галузі у 5–6 класах вивчається за однією з модельних навчальних програм (наприклад, «Пізнаємо природу», «Довкілля» «Природничі науки» тощо), що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 6 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, далі – додаток 6).

У 7–9 класах може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (7–8 годин на тиждень) або окремі навчальні предмети – біологія, географія, фізика, хімія. Вивчення окремих навчальних предметів може

бути доповнене курсом вибіркового освітнього компоненту, який сприятиме інтеграції знань і формуванню в учнівства цілісної наукової картини світу, наприклад, інтегрованим курсом «Природничі науки» (2 години на тиждень).

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5–7 класах реалізується через інтегрований курс (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо), який може бути доповнений одним із курсів вибіркового освітнього компонента соціального, емоційного та етичного спрямування за рахунок годин навчального навантаження для рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат за умови, що для цих курсів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальні програми, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

У 8–9 класах для реалізації мети соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі поєднують такі обов'язкові освітні компоненти: інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо) і навчальний предмет «Підприємництво і фінансова грамотність».

У громадянській та історичній освітній галузі для 6–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі;

варіант 2 – інтегрований курс історії та курс громадянської освіти;

варіант 3 – історія України, всесвітня історія, громадянська освіта.

Правознавство є обов'язковим освітнім компонентом галузі в 9 класі.

Інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі вивчають за однією з модельних навчальних програм, що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», і яка міститься в Переліку модельних навчальних програм цієї Типової освітньої програми (додаток 6).

Кількість навчальних годин, визначену в навчальному плані закладу освіти на вивчення вибірових освітніх компонентів, не зараховують до максимального показника кількості годин, визначеного на ту чи іншу освітню галузь (додаток 2).

Заклад освіти може планувати вивчення певного навчального предмета або інтегрованого курсу концентровано. Навчальні предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень рекомендовано вивчати протягом одного семестру.

Назва освітньої галузі	Інтегровані курси	Кількість годин на тиждень з розрахунку мінімального навчального навантаження					Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень з розрахунку мінімального навчального навантаження				
		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
Мовно-літературна	Інтегрований курс української мови та літератури	5	5	4	4	4	Українська мова	4	4	3	3	3
	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної / корінного народу або національної меншини та зарубіжної)	2	2	2	2	2	Українська література	1,5	1,5	1,5	1	1
							Зарубіжна література ¹	1,5	1,5	1,5	1	1
	Інтегрований курс мови та літератури корінного народу або національної меншини	3	3	3	2	2	Література корінного народу або національної меншини ¹					
							Мова корінного народу або національної меншини	4	4	4	3	3
							Іноземна мова					
							Друга іноземна мова ²					
Математична	Математика	4	4	4	4	4	Алгебра			2,5	2,5	2,5
							Геометрія			1,5	1,5	1,5
Природнича	Інтегрований курс природничої освітньої галузі	1,5	1	7	8	8	Біологія			2	2	2
							Географія		1	2	2	1
							Фізика			2	2	3
							Хімія			1	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі	1	1	1	0,5	0,5						
							Підприємництво і фінансова грамотність				0,5	0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс історії та громадянської освіти	1	1,5	1,5	2,5	3	Історія України		0,5	0,5	1	1,5
							Всесвітня історія		0,5	0,5	1	1
							Громадянська освіта		0,5	0,5	0,5	0,5
	Інтегрований курс історії		1	1	2	2,5						
Інформатична							Правознавство					0,5
Технологічна							Інформатика	1	1	1	1,5	1,5
Мистецька	Інтегрований курс мистецтва	1	1	1	1	1	Технології	1	1	1	1	1
							Образотворче мистецтво	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
							Музичне мистецтво	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

Фізична культура							Фізична культура	3	3	3	3	3
	Міжгалузеві інтегровані курси ²											
Мовно-літературна Мистецька	Драматургія і театр	1	1	1	1	1						
Математична Природнича Технологічна	STEM	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5						
Технологічна Інформатична	Робототехніка	1	1	1	1	1						
Соціальна і здоров'язбережувальна Технологічна Природнича	Безпековий практикум	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5						
Соціальна і здоров'язбережувальна	Курси соціального, емоційного та етичного спрямування ²	0,5	0,5									
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		6,5	8,5	5,5	6	5		6,5	8,5	5,5	6	5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	34	35	36	36		31	34	35	36	36
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33		28	31	32	33	33
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

1. Кількість навчальних годин на вивчення окремих предметів «Зарубіжна література», «Література корінного народу або національної меншини» визначає заклад освіти.

2. Друга іноземна мова, інтегрований курс «Природничі науки» у 7–9 класах, міжгалузеві інтегровані курси, курси соціального, емоційного та етичного спрямування впроваджуються за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

**Генеральний директор
директорату шкільної освіти**

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 5
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 4)

Типовий навчальний план для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти
з вечірньою, заочною формами здобуття освіти
Пояснювальна записка

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів базової середньої освіти з очною (вечірньою), заочною формами здобуття відповідає обсягу, визначеному Державним стандартом базової середньої освіти, та включає обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, а також проектну діяльність, індивідуальні консультації і групові заняття, зокрема з подолання освітніх втрат.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів базової середньої освіти за очною (вечірньою) та заочною формами здобуття освіти складається із:

аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти – складника, який передбачає безпосередню навчальну взаємодію учнів/учениць із педагогічними працівниками, зокрема з використанням технологій дистанційного навчання;

самостійної роботи здобувачів освіти – складника, який передбачає самостійне опанування здобувачами освіти змісту програмового матеріалу, визначеного відповідними модельними навчальними / навчальними програмами.

Цей Типовий навчальний план встановлює години аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти. Кількість навчальних годин аудиторної (контактної) роботи на вивчення обов'язкових освітніх компонентів не може бути меншою, ніж визначено цим Типовим навчальним планом, і може бути збільшена за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат у межах обсягів, визначених у додатку 1 для кожної освітньої галузі як максимальні.

Сума годин аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, визначених цим Типовим навчальним планом.

Різниця між загальним обсягом навчального навантаження здобувачів освіти, визначеним у додатку 1 цієї Типової освітньої програми, та кількістю годин аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти, визначеною цим додатком, становить загальний обсяг самостійної роботи здобувачів освіти. Різниця між годинами навчального навантаження, визначеного для навчальних предметів / інтегрованих курсів у додатку 3 цієї Типової освітньої програми, та кількістю годин аудиторної (контактної) роботи

здобувачів освіти, визначених цим додатком, складає обсяг самостійної роботи здобувачів освіти із цих навчальних предметів / інтегрованих курсів. З навчальних предметів/інтегрованих курсів, з яких навчальним планом освітньої програми закладу освіти не передбачено аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти, підсумкове оцінювання організовується у формі підсумкової роботи, зокрема і проєктної, спрямованої на визначення рівня сформованості очікуваних результатів навчання, передбачених Державним стандартом базової середньої освіти та відповідною модельною навчальною / навчальною програмою.

Години аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти з навчальних предметів / інтегрованих курсів для класів із заочною формою здобуття освіти вказано за рік.

У закладах загальної середньої освіти можуть запроваджуватися як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку, або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

У навчальному плані заклад освіти може поєднувати різні освітні компоненти, зокрема, включати в навчальний план лише окремі навчальні предмети або лише інтегровані курси, або поєднувати навчальні предмети та інтегровані курси.

У мовно-літературній освітній галузі для 5–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований мовно-літературний курс, іноземна мова;

варіант 2 – українська мова, інтегрований курс літератур, іноземна мова;

Друга іноземна мова (не менше ніж дві години на тиждень) може бути включена до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибірковий освітній компонент за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат.

У математичній освітній галузі для 7–9 класів може бути обрано інтегрований курс «Математика» або окремі навчальні предмети – алгебра і геометрія.

У природничій освітній галузі для 6 класу може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (за умови, що модельна навчальна програма цього курсу охоплює географічний складник) або інтегрований курс природничої освітньої галузі і географію (за умови, що модельна навчальна програма інтегрованого курсу природничої освітньої галузі не охоплює географічного складника).

Інтегрований курс природничої освітньої галузі у 5–6 класах вивчається за однією з модельних навчальних програм (наприклад, «Пізнаємо природу», «Довкілля» «Природничі науки» тощо), що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 6 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, далі – додаток 6).

У 7–9 класах може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (7–8 годин на тиждень) або окремі навчальні предмети – біологія, географія, фізика, хімія. Вивчення окремих навчальних предметів може бути доповнене курсом вибіркового освітнього компоненту, який сприятиме інтеграції знань і формуванню в учнівства цілісної наукової картини світу, наприклад; інтегрованим курсом «Природничі науки» (2 години на тиждень).

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5–7 класах реалізується через інтегрований курс (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо), який може бути доповнений одним із курсів вибіркового освітнього компонента соціального, емоційного та етичного спрямування за рахунок годин навчального навантаження для рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проектної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат за умови, що для цих курсів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальні програми, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

У 8–9 класах для реалізації мети соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі поєднують такі обов'язкові освітні компоненти: інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо) і навчальний предмет «Підприємництво і фінансова грамотність».

У **громадянській та історичній освітній галузі** для 6–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі;

варіант 2 – інтегрований курс історії та курс громадянської освіти;

Правознавство є обов'язковим освітнім компонентом галузі в 9 класі.

Інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі вивчають за однією з модельних навчальних програм, що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», і яка міститься в Переліку модельних навчальних програм цієї Типової освітньої програми (додаток 6).

Кількість навчальних годин, визначену в навчальному плані закладу освіти на вивчення вибірових освітніх компонентів, не зараховують до максимального показника кількості годин, визначеного на ту чи іншу освітню галузь.

Заклад освіти може планувати вивчення певного навчального предмета або інтегрованого курсу концентровано, наприклад, вивчати протягом одного семестру.

Назва освітньої галузі	Кількість годин аудиторної (контактної) роботи здобувачів освіти за роками навчання		Очна (вечірня) форма здобуття освіти					Заочна форма здобуття освіти				
			5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас	5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
Навчальний предмет / інтегрований курс												
Мовно-літературна	Інтегрований мовно-літературний курс	на тиждень	5,5	5,5	4,5	4	4					
		на рік	192,5	192,5	157,5	140	140	41	41	34	32	32
	АБО											
	Українська мова	на тиждень	4	4	3	3	3					
		на рік	140	140	105	105	105	28	28	21	21	21
	Інтегрований курс літератур	на тиждень	1,5	1,5	1,5	1	1					
		на рік	52,5	52,5	52,5	35	35	13	13	13	11	11
	ТА											
	Іноземна мова	на тиждень	3,5	3,5	3,5	3	3					
		на рік	122,5	122,5	122,5	105	105	24,5	24,5	24,5	21	21
	Друга іноземна мова*	на тиждень										
		на рік										
Математична	Математика	на тиждень	4	4	4	4	4					
		на рік	140	140	140	140	140	28	28	28	28	28
	АБО											
	Алгебра	на тиждень	-	-	2,5	2,5	2,5	-	-			
		на рік	-	-	87,5	87,5	87,5	-	-	17,5	17,5	17,5
	Геометрія	на тиждень	-	-	1,5	1,5	1,5	-	-			
		на рік	-	-	52,5	52,5	52,5	-	-	10,5	10,5	10,5
Природнича	Інтегрований курс природничої освітньої галузі	на тиждень	1,5	1	3,5	3,5	3,5					
		на рік	52,5	35	122,5	122,5	122,5	10,5	7	49	56	56
	АБО											
	Біологія	на тиждень	-	-	0,5	1	1	-	-			
		на рік	-	-	17,5	35	35	-	-	14	14	14
	Географія	на тиждень	-	0,5	1	0,5	0,5	-				
		на рік	-	17,5	35	17,5	17,5	-	7	14	14	7
	Фізика	на тиждень	-	-	1	1	1	-	-			
		на рік	-	-	35	35	35	-	-	14	14	21
	Хімія	на тиждень	-	-	1	1	1	-	-			
		на рік	-	-	35	35	35	-	-	7	14	14

Соціальна і здоров'язберезувальна на	Інтегрований курс соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі	на тиждень										
		на рік										
	Підприємництво і фінансова грамотність	на тиждень	-	-	-			-	-	-		
на рік		-	-	-			-	-	-			
Громадянська та історична	Інтегрований курс історії та громадянської освіти	на тиждень	1	1,5	2	2,5	2,5					
		на рік	35	52,5	70	87,5	87,5	7	10,5	14	17,5	17,5
	АБО											
	Інтегрований курс історії	на тиждень	-	1	1,5	2	2	-				
		на рік	-	35	52,5	70	70	-	7	10,5	14	14
	Громадянська освіта	на тиждень	-	0,5	0,5	0,5	0,5	-				
		на рік	-	17,5	17,5	17,5	17,5	-				
	ТА											
	Правознавство	на тиждень	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	
		на рік	-	-	-	-	17,5	-	-	-	-	
Інформатична	Інформатика	на тиждень	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5					
		на рік	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5					
Технологічна	Технології	на тиждень										
		на рік										
Мистецька	Інтегрований курс мистецтва	на тиждень										
		на рік										
Фізична культура	Фізична культура	на тиждень										
		на рік										
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами освітніх галузей, курсів за вибором, проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема з подолання освітніх втрат		на тиждень	1	0,5	1	2,5	2					
		на рік	35	17	35	87,5	70	57	68	42	44	44
Загальнорічна кількість навчальних годин аудиторної (контактно́ї) роботи		на тиждень	17	17	19	20	20					
		на рік	595	595	665	700	700	168	186	192	198	198
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		на тиждень	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 6

до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 5)

Перелік модельних навчальних програм для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти*

Модельні навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5–9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5–6 класи) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи).

* Перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, яким буде надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» в установленому порядку.

№ з/п	Назва модельної навчальної програми	
1.	для всього рівня	Українська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Українська мова. 5–6 класи
		Українська мова. 7–9 класи
2.	для всього рівня	Українська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Українська література. 5–6 класи
		Українська література. 7–9 класи
3.	для всього рівня	Зарубіжна література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Зарубіжна література. 5–6 класи
		Зарубіжна література. 7–9 класи
4.	для всього рівня	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–6 класи
		Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7–9 класи
5.	для всього рівня	Інтегрований курс української мови і літератури. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс української мови і літератури. 5–6 класи
		Інтегрований курс української мови і літератури. 7–9 класи
6.	для всього рівня	Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5–6 класи

		Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7–9 класи
7.	для всього рівня	Українська мова для класів з навчанням румунською мовою. 5–9 класи
	для окремих циклів	Українська мова для класів з навчанням румунською мовою. 5–6 класи Українська мова для класів з навчанням румунською мовою. 7–9 класи
8.	для всього рівня	Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 5–9 класи
	для окремих циклів	Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 5–6 класи Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 7–9 класи
9.	для всього рівня	Українська мова для класів з навчанням кримськотатарською мовою. 5–9 класи
	для окремих циклів	Українська мова для класів з навчанням кримськотатарською мовою. 5–6 класи Українська мова для класів з навчанням кримськотатарською мовою. 7–9 класи
10.	для всього рівня	Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 5–6 класи Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 7–9 класи
11.	для всього рівня	Болгарська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Болгарська мова. 5–6 класи Болгарська мова. 7–9 класи
12.	для всього рівня	Гагаузька мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Гагаузька мова. 5–6 класи Гагаузька мова. 7–9 класи
13.	для всього рівня	Мова іврит. 5–9 класи
	для окремих циклів	Мова іврит. 5–6 класи Мова іврит. 7–9 класи
14.	для всього рівня	Кримськотатарська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Кримськотатарська мова. 5–6 класи Кримськотатарська мова. 7–9 класи
15.	для всього рівня	Новогрецька мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Новогрецька мова. 5–6 класи Новогрецька мова. 7–9 класи

16.	для всього рівня	Польська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Польська мова. 5–6 класи Польська мова. 7–9 класи
17.	для всього рівня	Румунська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Румунська мова. 5–6 класи Румунська мова. 7–9 класи
18.	для всього рівня	Словацька мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Словацька мова. 5–6 класи Словацька мова. 7–9 класи
19.	для всього рівня	Угорська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Угорська мова. 5–6 класи Угорська мова. 7–9 класи
20.	для всього рівня	Болгарська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Болгарська література. 5–6 класи Болгарська література. 7–9 класи
21.	для всього рівня	Кримськотатарська література. 5–9 класи
22.	для окремих циклів	Кримськотатарська література. 5–6 класи Кримськотатарська література. 7–9 класи
23.	для всього рівня	Польська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Польська література. 5–6 класи Польська література. 7–9 класи
24.	для всього рівня	Румунська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Румунська література. 5–6 класи Румунська література. 7–9 класи
25.	для всього рівня	Словацька література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Словацька література. 5–6 класи Словацька література. 7–9 класи
26.	для всього рівня	Угорська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Угорська література. 5–6 класи Угорська література. 7–9 класи
27.	для всього рівня	Інтегрований курс болгарської мови та літератури. 5–9 класи
	для окремих	Інтегрований курс болгарської мови та літератури. 5–6 класи

[illegible]

	для окремих циклів	Інтегрований курс угорської та зарубіжної літератури. 5–6 класи Інтегрований курс угорської та зарубіжної літератури. 7–9 класи
39.	для всього рівня	Іноземна мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Іноземна мова. 5–6 класи Іноземна мова. 7–9 класи
40.	для всього рівня	Друга іноземна мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Друга іноземна мова. 5–6 класи Друга іноземна мова. 7–9 класи
41.	для окремих циклів	Математика. 5–6 класи
42.	для окремих циклів	Алгебра. 7–9 класи
43.	для окремих циклів	Геометрія. 7–9 класи
44.	для окремих циклів	Математика. 7–9 класи (інтегрований курс)
45.	для окремих циклів	Інтегрований курс природничої освітньої галузі (5–6 класи)
46.	для окремих циклів	Природничі науки. 5 – 6 класи
		Природничі науки. 7–9 класи
47.	для окремих циклів	Біологія. 7–9 класи
48.	для окремих циклів	Географія. 6–9 класи
49.	для окремих циклів	Фізика. 7–9 класи
50.	для окремих циклів	Хімія. 7–9 класи
51.	для всього рівня	Технології. 5–9 класи
	для окремих циклів	Технології. 5–6 класи Технології. 7–9 класи
52.	для всього рівня	Інформатика. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інформатика. 5–6 класи Інформатика. 7–9 класи
53.	для всього рівня	Інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (соціального та особистісного розвитку, безпеки і добробуту). 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (соціального та особистісного розвитку, безпеки і добробуту). 5–6 класи Інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (соціального та особистісного розвитку, безпеки і добробуту). 7–9 класи
54.	для окремих циклів	Підприємництво і фінансова грамотність. 8–9 класи

55.	для окремих циклів	Інтегрований курс історії та громадянської освіти. 6–9 класи
56.	для окремих циклів	Вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс). 5 клас.
57.	для окремих циклів	Інтегрований курс історії. 6–9 класи
58.	для окремих циклів	Історія України. 6–9 класи
59.	для окремих циклів	Всесвітня історія. 6–9 класи
60.	для окремих циклів	Громадянська освіта. 6–9 класи
61.	для окремих циклів	Правознавство. 9 клас
62.	для всього рівня	Мистецтво. 5–9 класи (інтегрований курс)
	для окремих циклів	Мистецтво. 5–6 класи (інтегрований курс)
		Мистецтво. 7–9 класи (інтегрований курс)
63.	для всього рівня	Музичне мистецтво. 5–9 класи
	для окремих циклів	Музичне мистецтво. 5–6 класи
		Музичне мистецтво. 7–9 класи
64.	для всього рівня	Образотворче мистецтво. 5–9 класи
	для окремих циклів	Образотворче мистецтво. 5–6 класи
		Образотворче мистецтво. 7–9 класи
65.	для всього рівня	Фізична культура. 5–9 класи
	для окремих циклів	Фізична культура. 5–6 класи
		Фізична культура. 7–9 класи
66.	для всього рівня	Робототехніка. 5–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
	для окремих циклів	Робототехніка. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
		Робототехніка. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
67.	для всього рівня	STEM. 5–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
	для окремих циклів	STEM. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
		STEM. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
68.	для окремих циклів	Драматургія і театр. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
		Драматургія і театр. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
69.	для всього рівня	Курс соціально-емоційного та морально-етичного спрямування (міжгалузевий інтегрований курс). 5–9 класи
	для окремих циклів	Курси соціального, емоційного та етичного спрямування. 5–6 класи
70.	для всього рівня	Безпековий практикум (міжгалузевий інтегрований курс). 5–9 класи
	для окремих циклів	Безпековий практикум (міжгалузевий інтегрований курс). 5–6 класи

	Безпековий практикум (міжгалузевий інтегрований курс). 7–9 класи
--	--

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА

Додаток 7

**до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 5)**

Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм

Модельну навчальну програму і навчальну програму розробляють на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі - Державний стандарт).

Вона повинна:

- ґрунтуватися на визначених стандартом ціннісних орієнтирах (пункт 4 Державного стандарту);
- охоплювати формування наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (пункт 9 Державного стандарту);
- орієнтуватися на компетентнісний потенціал відповідної галузі / галузей, що визначає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання (Додатки № 1, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21 до Державного стандарту);
- передбачати реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання у відповідній галузі / галузях (Додатки № 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22 до Державного стандарту).

Структура модельної навчальної / навчальної програми:

1. Вступна частина – пояснювальна записка, де визначено основні положення щодо ролі й значення навчального предмета / інтегрованого курсу в системі загальної середньої освіти (його мету, завдання, принципи, на яких ґрунтується програма, структуру курсу, способи реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу з цього навчального предмета і інтегрованого курсу тощо).

2. Основна частина, де викладено орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнівства за роками навчання, пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу, види навчальної діяльності та перелік засобів навчання та обладнання, необхідних для належної реалізації пропонованого змісту навчального предмета / інтегрованого курсу (у разі наявності затвердженого Переліку та вимог до засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів відповідної освітньої галузі).

3. Прикінцева частина, у якій запропоновано методичні рекомендації з реалізації цієї програми з урахуванням особливостей організації освітнього процесу з навчального предмета / інтегрованого курсу, особливостей оцінювання з навчального предмета / інтегрованого курсу; рекомендовані ресурси, список використаних джерел тощо.

Вступна частина.

У пояснювальній записці:

зазначають освітню(-і) галузь(-і), реалізацію якої(-их) забезпечує навчальний предмет / інтегрований курс;
окреслюють освітню мету навчального предмета / інтегрованого курсу, узгоджену з метою відповідної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей) Державного стандарту;
описують способи реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу від час вивчення цього навчального предмета і інтегрованого курсу.

Формулювання мети має брати до уваги очікувані результати навчання за певним навчальним предметом і інтегрованим курсом і відповідати обов'язковим результатам навчання освітньої галузі / освітніх галузей на рівні базової середньої освіти або її окремому циклі, зокрема відображаючи вміння і якості особистості (компетентності), які мають бути сформовані через діяльність наприкінці навчання за програмою.

Для досягнення мети, визначеної в модельній навчальній / навчальній програмі, потрібно окреслити дидактичні засади її реалізації, зокрема визначити завдання, через які конкретизувати способи досягнення мети та можливості навчального предмета / інтегрованого курсу для досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом для відповідного рівня (циклу) повної загальної середньої освіти. Водночас мета й завдання мають ґрунтуватися на ціннісних орієнтирах, окреслених Державним стандартом базової середньої освіти, та орієнтуватися на компетентнісний потенціал відповідної(-их) галузі(-ей).

Основна частина.

1. *Очікувані результати навчання.* Послідовність очікуваних результатів навчання є стрижневим компонентом модельної навчальної / навчальної програми, довкола якого розгортається пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, які забезпечують реалізацію програми. Очікувані результати навчання мають відповідати визначеним у Державному стандарті базової середньої освіти вимогам до обов'язкових результатів навчання учнівства. Кожен очікуваний результат навчання має бути сформульований на основі відповідного орієнтира для оцінювання з Державного стандарту базової середньої освіти із зазначенням індексу цього орієнтира. Формулювання очікуваного результату навчання може як повністю повторювати (відтворювати) обов'язковий результат навчання учнівства відповідно до Державного стандарту, так і бути змістовно та редакційно уточненим, враховуючи специфіку розгортання навчального предмета / інтегрованого курсу. Уточнені (змістовно та редакційно) формулювання очікуваного результату навчання мають змістово і сутнісно співвідноситися з формулюванням відповідних результатів навчання у державному стандарті. У послідовності викладу очікуваних результатів у межах теми (розділу, модуля тощо) програми можна дотримуватися послідовності результатів навчання, визначених відповідними освітніми галузями в Державному стандарті базової середньої освіти.

Формулювання очікуваних результатів навчання мають відображати процес їх формування через навчальну діяльність учнівства. Для оптимального використання очікуваного результату в системі оцінювання досягнень (зокрема у формульованому

оцінюванні), його опис має бути таким, що дає змогу виміряти рівень його досягнення учнями та ученицями. З огляду на це потрібно уникати формулювань на кшталт «має уявлення», «намагається» тощо.

Отже, очікувані результати навчання окреслюють за роками навчання на основі відповідних обов'язкових результатів (орієнтирів для оцінювання) здобувачів освіти з певної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей), відображаючи поступ у розвитку того чи того вміння чи ставлення, послідовність його формування в динаміці освітнього процесу, ураховуючи логіку й наступність викладу змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу.

2. *Пропонований зміст.* Пропонований зміст може бути структуровано відповідно до компонентів базових знань відповідної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей) та (за потреби) конкретизовано з огляду на мінімальну кількість годин навчального навантаження, визначену на відповідний навчальний предмет / інтегрований курс у типовому навчальному плані.

3. *Види навчальної діяльності.* Пропоновані види навчальної діяльності повинні узгоджуватися з очікуваними результатами навчання і пропонованим змістом. їхній перелік повинен бути мінімальним й орієнтовним.

4. *Засоби навчання та/або обладнання.* Для навчальних предметів / інтегрованих курсів, до освітньої галузі яких МОН України затверджено відповідний Перелік та вимоги до засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів, автор(и) програми зазначають у розрізі кожної теми (розділу, модулю тощо), які засоби навчання та/або обладнання є необхідними із такого Переліку та вимог для належної організації освітнього процесу та досягнення очікуваних результатів навчання і запропонованого змісту. Зважаючи, що педагогічні працівники мають академічну автономію, а представлені в програмі види навчальної діяльності є рекомендованими, автору(ам) варто зазначати до теми (розділу, модулю тощо) очікуваний / базовий перелік засобів навчання та/або обладнання, а також альтернативи до нього. У разі наявності у Переліку та вимогах кількох засобів навчання та/або обладнання, які є змістовно ідентичними або ж виконують одну і ту саму функцію в освітньому процесі, один із таких засобів навчання та/або обладнання (найбільш релевантний до запропонованого змісту) варто зазначити в очікуваний / базовий перелік, тоді як інші – в альтернативні.

Прикінцева частина.

У прикінцевій частині модельної навчальної / навчальної програми має бути:

описано стратегію, методичні підходи до спільної діяльності вчителя / вчительки й учнівства щодо досягнення очікуваних результатів навчання з навчального предмета / інтегрованого курсу;

окреслено специфічні для навчального предмета / інтегрованого курсу методи й технології навчання та оцінювання; запропоновано орієнтовні ресурси, необхідні для досягнення мети навчального предмета / інтегрованого курсу.

Модельна навчальна програма / навчальна програма з певного навчального предмета / інтегрованого курсу, яка реалізує частину обов'язкових результатів навчання в межах однієї освітньої галузі, повинна містити вказівку на інші модельні навчальні

програми / навчальні програми (одну або кілька), у поєднанні з якими вона охоплюватиме всі обов'язкові результати навчання цієї галузі.

Вимоги до навчальної програми, яку розробляють на основі Державного стандарту, відповідають вимогам до модельної навчальної програми.

Рекомендацією для використання в освітньому процесі закладів освіти навчальної програми, розробленої не на основі відповідної МНП, а безпосередньо на основі Державного стандарту, є надання грифа «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

У навчальній програмі має бути визначена кількість годин, яка необхідна на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнів з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), змісту тієї чи іншої теми (розділу, модуля тощо) та видів навчальної діяльності учнів.

Розробник навчальної програми може:

доповнювати зміст обраної модельної навчальної програми, залучаючи регіональний компонент;

розширювати / поглиблювати або ущільнювати зміст окремих елементів (розділів, тем, модулів тощо) обраної модельної навчальної програми, зважаючи на потреби учнівства, матеріально-технічне забезпечення закладу освіти, запити батьків, громади тощо;

вилучати окремі питання з метою уникнення надмірної деталізації змісту навчального матеріалу;

змінювати послідовність вивчення тем, запропоновану обраною модельною навчальною програмою, не порушуючи логічної послідовності досягнення результатів навчання;

доповнювати тематику практичних і творчих робіт.

Структура модельної навчальної програми

Назва навчального предмета / інтегрованого курсу
Цикл, роки навчання

Вступна частина.

Основна частина.

Клас навчання

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності	Пропоновані засоби навчання та/або обладнання*
Назва теми, змістової лінії, розділу, модуля тощо			

*Застосовується для навчальних предметів / інтегрованих курсів, до освітньої(їх) галузі(ей) яких МОН України затверджено відповідний Перелік та вимоги до засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів

Прикінцева частина.

Структура навчальної програми

**Назва навчального предмета / інтегрованого курсу
Цикл, роки навчання**

Вступна частина.

Основна частина.

Клас навчання

Кількість годин	Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності	Пропоновані засоби навчання та/або обладнання*
	Назва теми, змістової лінії, розділу, модуля тощо			

*Застосовується для навчальних предметів / інтегрованих курсів, до освітньої(их) галузі(ей) яких МОН України затверджено відповідний Перелік та вимоги до засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів

Прикінцева частина.

**Генеральний директор
директорату шкільної освіти**

Інна КІЛЬДЕРОВА